

1915 OLAYLARININ 100. YIL DÖNÜMÜNDE 10 SORUDA ERMENİ MESELESİ

ÇINAR KOLEJİ

"Başarılı ve Erdemli Nesiller"

0 bir Ermeni idi,

İrki, dili ve inancı farklı ama bu ÷lkeye, kardeşliğe gönöl vermişti. Günümüzde O'nu hatırlayan hemen hemen kalmadı. Kimden mi söz ediyoruz?

Artin Penik'ten tabii... Kimdir bu Artin Penik?

Ermeni Terör örgütü Asala'nın Esenboğa Havaalanı katliamını protesto etmek için kendini 11 Ağustos 1982 tarihinde Taksim Meydanında üzerine benzin dökerek yakan Ermeni yurttaşımız.

Hastaneye kaldırılan ve güçlölkle yaşama döndürölen bu insan, 15 Ağustos 1982 tarihinde son nefesini verecektir. Bıraktığı mektupta terör örgütüne şunları haykırır;

"İşte, burada Patrik ve tüm Türk Ermenileri adına sizleri protesto ediyor ve kendimi yakıyorum.

Siz Asala katilleri! Suçsuz insanları öldürerek hiç bir şey elde edemezsiniz. Siz emperyalistler tarafından kandırılmışsınız. Tarih size çok yanlış anlatılmış. Yüz binlerce insan emperyalistlerin sonucu kayboldu. Bunu aklınıza yazın! Sizi yanlış yönlendiriyorlar. Şimdi orada, burada binlerle Ermeni dağınık olarak yaşıyor. Onları da mı cezalandırmak istiyorsunuz? Ama asla bunu yapamayacaksınız.

Biz Türklerle kardeşçe sürdürdöğümüz yaşamımıza devam etmek istiyoruz. Ama siz merhametsiz bir şekilde suçsuz insanları öldürmeye devam edersiniz. Tanrı adına yemin ederim ki, yok edileceksiniz!

Benim bildiğim kadar Ermeniler cesur insanlardır ve asla suçsuz insanları arkadan vurmazlar. Sizi asla Ermeni olarak görmüyoruz. Sizi lanetliyoruz. Sen, eski Fransa cumhurbaşkanı Giscard d'Estaing, biz Ermeniler seni de lanetliyoruz. Eğer onların reylerini alabilmek için yaptıklarına göz yummasa idin, o kadar saldırgan olamazlardı.

Daha yazacak çok şeyim var ama yazma nedenim yok. Gerektiğinde Türk milleti sizi cezalandıracaktır."

Son nefesinde dikkatleri Asala terör örgütüne çekmek isteyen Penik, bu güzel ÷lkede farklı milletlerden olmanın bir kavga meselesi değil renklilik olduğunu, milletlerin bir arada kardeşçe yaşaması gerektiğini canıyla ispat etmeye çalıştı.

Yüzlerce yıl Türklerle huzur içinde yaşayan ve bütünleşen **“millet – i sadıka”** olarak adlandırılan Ermenilere, bunca yıl sonra neden ve niçin farklı bakılır oldu?

93 Harbi olarak adlandırılan Osmanlı – Rus Savaşı sonrasındaki gelişmeler bugüne gelen yolun başlangıcıdır. Osmanlı ülkesinde menfaatleri çatışan iki büyük devletin **“İngiltere ve Rusya”** arasındaki mücadeleden zararlı çıkan Ermeniler olmuştur. Berlin Antlaşması ile Anadolu’da Ermenilerle ilgili düzenlemelerin yapılması isteniyordu. Bu tarihten itibaren Türk ve Ermeni ilişkileri farklı bir seyir izlemeye başladı. Ermeniler bu maddeden hareketle bağımsızlıklarını sağlamak için harekete geçtiler. Bu süreçte isyanlar, suikastlar ve propagandalarla amaçları için çalıştılar. I. Dünya Savaşı ile birlikte bu hareket büyük bir ivme kazandı. Doğu’da Rus orduları ile birlikte hareket eden Ermeni çeteleri Osmanlı ordusuna ve halka zarar vermeye başladı. Bunu önlemek amacıyla zamanın yöneticileri **“Tehcir”** adı verilen bir kanun çıkardı. İşte bu kanunun sonucundaki gelişmeler soykırım iddialarına mesnet oluşturmaktadır. Peki, soykırım olmuş mudur?

Bu bir iddiadır ve Ermeniler tarafından uluslararası alanda sürekli gündeme getirilmektedir. Ermeniler bu iddialarını ispat etmek için bütün gayretleriyle çalışsalar da ortaya somut belgeler koyamamaktadır. Mavi Kitap olarak adlandırılan kitapla, öne sürdükleri iddialarını güçlendirmeye çalışmaktadırlar. Fakat bu kitabın delillerden ziyade asılsız ve uydurma belgelere dayandığı bütün otoritelerce bilinmektedir. Osmanlı arşivleri bütün araştırmacılara açıktır. Belgeler gerçekleri haykırmaktadır. Buna rağmen Ermenilerin eylemleri günümüzde de devam etmektedir. 4 T planı gereğince legal veya illegal olarak gerçekleştirilen eylemlerle Türk Devleti uluslararası alanda köşeye sıkıştırılmak istenmektedir. Şunu da belirtmeden geçmemek gerekir. Bütün bu olaylarda hiç Ermeni ölmemiş midir? Tehcir uygulaması sırasında alınmaya çalışılan bütün tedbirlere rağmen, eşkıya saldırıları ve hastalık gibi sebeplerden sayıları on binlerle ifade edilen insan ölmüştür. Fakat bu durumu soykırım olarak nitelemek kesinlikle mümkün değildir.

Ünlü yazar Edmondo De Amicis Ermenilerden **‘ruh ve iman bakımından Hristiyan, doğuş ve şekil bakımından Asya Müslüman’ı** olarak bahsetmektedir. Bu sözün doğruluğunu Ermenilerin kültürümüzün oluşmasında ve gelişmesindeki önemli katkılarından da anlamaktayız. 1915 Olayları olarak adlandırılan gelişmelerin üzerinden tam 100 yıl geçti. İki toplum arasında süren bu durumun aklı selimin galip gelmesi ile nihayete ermesi gerektiği inancındayız. Geleceğin, Türk - Ermeni ilişkileri özelinde tüm dünyaya barış, huzur ve mutluluk getirmesi dileğiyle...

1- TÜRKLERDEN ÖNCE ANADOLU'DA

ERMENİLERİN DURUMU NEDİR?

Ermenilerin Ataları Olarak Kabul Ettikleri Hayk'ın Temsili Resmi

Ermenilerin kökeni ve anayurdu ile ilgili farklı görüşler olup ortak bir görüş birliğine varılamamıştır. O halde tarih boyunca millet ve bağımsız bir devlet olma vasfını yakalayamayan bu toplumun, herhangi bir bölgeye "vatanımızdır" demeleri mümkün görülmemektedir. Tarihi açıdan bakıldığında, Ermenilerin sırasıyla; Pers, Makedon, Selefkite, Roma, Part, Sasani, Bizans, Arap ve Türklerin hâkimiyeti altında yaşadıkları görülür.

Tarih itibarıyla Ermenilerin Doğu Anadolu'nun yerli "otokton" ahalisi olmayıp dışarıdan buralara yerleştikleri ve bu bölgedeki varlıklarının ancak M.Ö. 521 yılına kadar gidebildiği anlaşılmaktadır. Hâlbuki Anadolu'nun en az 15 bin yıldır meskûn olduğu bilinmektedir. 15 bin yıldır yerleşim yeri olan Anadolu, yerleşik ya da göçebe çok çeşitli kavimlere ve çok zengin uygarlıklara yurt olmuştur. Bölgeye başka yerlerden ve nispeten yeni gelmiş kavimlerden biri olan Ermenilerin Doğu Anadolu'ya tek başlarına ve yurt olarak sahip çıkmaları söz konusu değildir.

2- OSMANLI DÖNEMİNDE ERMENİLER

Anadolu'da yaşayan topluluklardan olan Ermeniler, Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde Bizans baskısından kurtarıldılar. Bu dönemde ruhani merkezleri Kütahya'dan Bursa'ya taşındı ve ayrı bir cemaat olarak örgütlenmelerine izin verildi. Fatih, Osmanlı topraklarında dağınık bir yerleşim gösteren

Bir Osmanlı Ermeni'sinin Temsili Resmi

Ermenilerin yönetim ve dinî işlerini düzenlemeleri için 1461'de İstanbul'da Gregoryen Ermeni Patrikhanesi'nin kurulmasına izin verdi. Böylece Ermeniler eğitim - öğretim, dinî, vakıf ve aile işlerini kendi geleneklerine göre düzenleme fırsatı elde ettiler. Ermenilere verilen bu geniş haklar Ermeni toplumunun gelişmesinde büyük rol oynamıştır. Fatih dönemindeki bu gelişmeler sonucunda İstanbul'a yoğun bir Ermeni göçü yaşandı. Yavuz Sultan Selim döneminde 1517'de Suriye ve Mısır'ın fethiyle Kudüs Ermeni Patrikhanesi de Osmanlı yönetimine girmiş oldu. Yavuz Sultan Selim, Kudüs Gregoryen Ermeni Patriğine bir fermanla birlikte ayrıcalıklar da verdi. Kanuni Sultan Süleyman döneminde de bu uygulama devam etti. XVI. yüzyılda

Osmanlı topraklarında 600.000 civarında Ermeni yaşamaktaydı. Hoşgörü ve özgürlüğün bir sonucu olarak Türklerle en fazla kaynaşan topluluk Ermeniler oldu. Türkçe konuştular hatta ibadetlerini bile Türkçe yaptılar. Islahat Fermanından sonra her çeşit devlet memurluklarında bulundular. Ermenilerden Osmanlı idaresinde 33 mebus, 22 bakan, 29 paşa, 7 büyükelçi, 11 dışişleri görevlisi, 11 öğretmen üyesi, 41 yüksek dereceli memur görev almıştır. II. Mahmut Ermenilerin kalpaklarına tuğra takmalarına izin verdi. Abdülmecit döneminde Hazineyihassa Amirliği Ermenilere verildi. Ermenilere verilen memurluklar göz önünde tutulursa Osmanlı idaresinin bu topluma gösterdiği değer ve hoşgörü daha iyi anlaşılır. Ermeniler Osmanlı topraklarında dağınık olarak yaşamış belli bir bölgede toplanmamışlardı. En kalabalık olduklarını söyledikleri Doğu Anadolu ve Çukurova'da dahi Ermeni nüfus oranı %20'ye ulaşmamıştır.

Kudüs'teki Ermeni Patrikhanesi

3- MİLLET-İ SADİKA NE DEMEKTİR?

Osmanlı Devleti'nde yaşayan Ermeniler için güvenilir millet anlamında kullanılan nitelemedir. Osmanlı Devleti'nin çalışkan, liyakatli, dürüst ve becerili her vatandaşına sağladığı imkânlardan gayrimüslimler içinde en çok faydalananlar Ermeniler olmuştur. Askerlikten, kısmen de vergiden muaf tutulurken, ticarete, zanaatta, çiftçilikte ve idari işlerde yükselme fırsatını elde etmişler ve devlete bağlı, milletle kaynaşmış ve anlaşmış olduklarından dolayı "millet-i sadıka", "güvenilir millet" olarak kabul edilmişlerdir. Bu çerçevede Türkçe konuşan, ayinlerini bile Türkçe yapan bu topluluktan devlet kademelerinde önemli görevlere yükselenler, hatta Bayındırlık, Bahriye, Hariciye, Maliye, Hazine, Posta-Telgraf, Darphane Bakanlıkları, Müsteşarlıkları yapanlar olmuştur. Hatta Osmanlı devletinin meseleleri üzerinde Türkçe ve yabancı dillerde eserler de yazmışlardır. Osmanlı Devleti'nde yaşamlarını sürdüren Ermeniler hakkında ülkemize gelen ünlü yazar Edmondo De Amicis, ilk bakışta bir mahallenin Ermeni mi, Türk mü olduğu-

Sason Ermenileri

**Osmanlı Devleti'nde Maliye Nazırlığı
Yapmış Olan Agop Kazazyan Paşa**

nun fark edilemediğini aktarmaktadır. Yazar, Ermenilerden 'ruh ve iman bakımından Hristiyan, doğuş ve şekil bakımından Asya Müslüman'ı' olarak bahsetmekte, bir Ermeni ile Türkün ilk bakışta birbirinden fark edilemeyeceğini söylemektedir.

4- ERMENİLER HANGİ OSMANLI PADİŞAHINA NİÇİN SUİKAST DÜZENLEDİLER, BU SUİKASTA BAZI OSMANLI AYDINLARI NASIL TEPKİ GÖSTERDİ?

Sultan II. Abdülhamid'e Suikast İçin Kullanılan Arabanın Diğer Eşi

Suikastin Temsili Resmi

Sultan II. Abdülhamid Bir Cuma Selamlığında Halkı Selamlarken

Her toplumun içinde var olan daha fazlasını isteme arzusu ya da başka toplumların siyasi emellerine farkında olmadan hizmet etme hastalığı Ermenileri de etkilemiştir. Özellikle Doğu Anadolu'da bağımsız bir Ermeni Devleti kurulmasını isteyen Ermeni komitacıları, Sultan Abdülhamid işbaşında kaldıkça emellerini gerçekleştiremeyeceklerini anlamışlardı. Bu durumda Ermeniler için tek çare II. Abdülhamid'in bedeninin ortadan kaldırılmasıydı. Bu amaçla özel bir arabaya 120 kg miktarda patlayıcı yerleştirilerek aracı padişahın Cuma selamlığından sonra geçeceği Yıldız Hamidiye Camii önündeki yoluna yerleştirdiler. Suikast için padişahın kendi arabasına yürüyüş süresi "1 dk 42 saniye" gibi en ince detay dahi hesaplanmıştı. Patlayıcıların içine konduğu arabaya metal parçaları doldurulmuş, bombanın etkisi artırılmıştı. Ancak Şeyhülislam Cemaleddin Efendi'nin Sultan Abdülhamid'e bir soru sorarak geciktirmesi üzerine bomba Sultan Abdülhamid'in olay yerinde bulunmadığı bir anda patladı ve padişah hiçbir zarar görmedi. Herkesin panik içinde olduğu böyle bir ortamda padişah o davudi sesi ile;

- Korkmayın, korkmayın!

Diye seslenmiş ve getirilen başka bir arabanın sürücü yerine oturarak yabancı elçilerin;

- Viva Sultan!

Tezahüratları ve alkışları arasında sarayına dönmüştür. Bombalı suikast halkın nefretini kazandı. Tam bu sırada o nefreti artıran başka bir olay daha gerçekleşti. Dönemin ünlü şairlerinden Tevfik Fikret bu suikast sonrası "Bir Lâhza-i Ta'ahhur" yani "Bir anlık duraklama" adlı bir şiir

kaleme aldı ve şiirin iki mısraında cihan sultanına suikast düzenleyen kişiler için tarihin hiçbir zaman affedemeyeceği şu övgülü ifadeleri kullandı;

Ey şanlı avcı, damını “tuzağını” boşuna kurmadın!

Attın... Ama yazık ki, yazıklar ki vuramadın!

Sultan Abdülhamid, suikasttan hemen sonra kendisi de Hristiyan olan Necip Melhame Paşa başkanlığında komisyon kurdurdu. Suikastın kimler tarafından, nasıl yapıldığını anlatan rapor, kısa sürede hazırlandı. Bu, bin sayfalık raporun özeti 80 sayfalık fezlekeye dönüştürülerek Sultan Abdülhamid’e sunuldu.

Suikastın Ermeniler tarafından yapıldığı ve Belçikalı Edward Joris isimli şahsın da planda önemli bir görevi olduğu anlaşıldı. Yakalanan Edward Joris, İstanbul’a gelen ve iş kuran, karısı da zengin Ermenilere terzilik yapan birisidir. Edward Joris’in anlattıkları olayı bütün teferruatı ile ortaya çıkarmıştır. Joris, suikastın birinci zanlısı olarak idama mahkûm edilse de Sultan Abdülhamid tarafından affedilmiştir. Bazı kaynaklarda affedilen Joris’in belli bir aylıkla Osmanlılar lehine casusluk yapması için Avrupa’ya gönderildiği de belirtilmektedir.

Abdülhamit Han ise Tevfik Fikret için kovuşturma gereği bile duymamıştır.

Tevfik Fikret

Edward Joris ve Eşinin Hollanda’da Yayınlanan Bir Dergideki Resimleri

5- ERMENİLERİN I. DÜNYA SAVAŞINDA

OSMANLI DEVLETİ’NE KARŞI TUTUMLARI NASILDI?

Osmanlıların 1 Kasım 1914’te İngiltere, Fransa ve Rusya’ya karşı savaşa girmesi, Ermeni komitelerince büyük bir fırsat olarak görülmüştür. Gönüllü alaylar kurarak Rus saflarına katılan Ermeniler, Rus işgal kuvvetleriyle birlikte Doğu Anadolu topraklarına girmişlerdir. Ayrıca, Anadolu’nun çeşitli bölgelerinde yeni isyanlar çıkartılmış, Osmanlı kuvvetleri arkadan vurulmuş, sivil halk katliama uğratılmıştır. Bu katliam yalnızca Türkleri hedef almadı Trabzon civarındaki Rumlar ve Hakkâri çevresindeki Museviler hatta isyana destek vermeyen Ermeniler de Ermeni komiteciler tarafından katledilmişlerdir.

Gönüllü Ermeni Alaylarından Biri

6- TEHCİR NEDİR,

TEHCİRDE YAŞANAN OLUMSUZLUKLAR KARŞISINDA

OSMANLI DEVLETİNİN TAVRI NE OLMUŞTUR?

Arapça bir kelime olan tehcir, “bir yerden başka bir yere göç ettirmek, yer değiştirmek, hicret ettirmek” manasını taşır. “Tehcir Kanunu” savaş zamanında hükümet uygulamalarına karşı gelenler için askeri yönden uygulanacak önlemler hakkında çıkarılmıştır.

Başta Van olmak üzere yurdun pek çok yerinde başlayan Ermeni isyan ve katliamlarına önlem almak amacıyla Talat Paşa’nın başlattığı, Hükümet ve Meclis’in de uygun gördüğü yer değiştirme, doğrudan doğruya cephelerin güvenliğini sarsacak bölgelerde uygulanmıştır.

Ermenilerin yeni yerleşim bölgelerine nakledilmeleri sırasında kabilelere, özellikle Halep-Zor şehirleri arasında Arap aşiretleri tarafından yapılan saldırılarda bazı Ermeniler ölmüştür.

Bunun üzerine, bu gibi olayların derhal önlenmesini ve kabilelerin geçecekleri yol üzerinde huzurun kesin olarak sağlanmasını, aksi halde eşkiya ve çetelerin hareketlerinden o vilâyetin sorumlu tutulacağı sert bir dille bildirilmiştir.

Osmanlı hükümeti, bir yandan düşmanla savaşırken bir yandan da kabilelerin gıda ihtiyaçları ve güvenliklerini sağlamak için olağanüstü gayret göstermiştir. Yerleri değiştirilen Ermenilerin eşkiya tarafından öldürülmeleri veya soyulmaları karşısında her zamanki hassasiyet gösterilmiş ve göçün emniyet içinde yapılması sağlanmaya çalışılmıştır. Göç yolu üzerindeki illerin yöneticilerine yazılan emirlerle Ermeni kabilelerine saldıranların cezalandırılmaları sağlanmıştır.

Bu durumdan yararlanmak isteyen bazı Ermeni tarihçiler, tehcirin Ermenileri yollarda öldürmek amacıyla çıkarıldığını iddia etmektedir. Bu iddialar tutarsız ve mesnetsizdir. Erzurum’dan tehciye tabi tutulan bir insanın Malatya veya Adana’da öldürülmek istenmesini nasıl bir mantıkla açıklayabilirsiniz ki?

Şayet öldürülecekse niçin bulunduğu yerde değil de bu kadar yük yürütülerek kilometrelerce uzak yerler tercih edilsin? Fakat o dönem Osmanlı ülkesi hakkında bilgi sahibi olmayan batılilar arasında bu iddialar ciddi şekilde taraf-tar bulmaktadır. Ayrıca tehcir kamplarına alınan Ermenilerin durumları ise Mavi Kitapta iddia edilenlerin aksine

çok daha iyidir. Bu kamplarda Ermeniler ziraat faaliyetleri yapmışlar, kendileri ve Osmanlı askerleri için üretimde bulunmuşlar, tehcir edilmeyen akrabaları ve yurt dışında bulunan yakınları ile karşılıklı mektuplaşmışlardır. Amerika'da Ermeniler için toplanan yardımları Amerikan konsoloslarının veya tayin ettikleri insanların bu kamplarda Ermeni muhacirlerine dağıttıkları bilinmektedir.

7- "ERMENİ LOBİCİLERCE YENİ BİR ANLAM YÜKLENMEYE ÇALIŞILAN 24 NİSAN'DA ASLINDA NE OLDU?"

Rus ve İngilizlerce kışkırtılan ve silahlanan Ermeniler ayaklanmışlar, bu isyancılar "Komiteciler" olarak örgütlenip, Müslümanlara ve savaşta olan Osmanlı ordusuna arkadan saldırmaya başlamışlardır. Özellikle köylerde erkeklerin hemen hemen hepsi askerde olduğu için savunmasız kadın, çocuk ve yaşlılar komitecilerce öldürülmüştür. Bunun üzerine Osmanlı yönetimi, herhangi bir önleme başvurmadan önce, Ermeni ileri gelenleri ile görüşmüştür. Ermeni Patriği, Ermeni milletvekilleri ve Ermeni toplumunun ileri gelenlerine 'Ermenilerin Müslümanları arkadan vurmaya ve öldürmeyi sürdürmeleri durumunda gerekli önlemlerin alınacağı' bildirilmiştir. Ancak, olaylar durmak yerine giderek yoğunlaşınca, ordunun bir çok cephede savaşta olması nedeniyle cephe gerisinin güvenceye alınması gereği doğmuştur. Bu amaçla, 24 Nisan 1915 tarihinde Ermeni Komiteleri kapatılarak, yöneticilerinden 2345 kişi devlete karşı eylemlerde bulunmak suçundan tutuklanmıştır.

Hinchak Komitesine Ait Bir Kartpostal

Ermenilerin her yıl sözde "Ermeni soykırımının yıldönümü" diye andıkları 24 Nisan, devlete karşı eylemde bulunan ve suçsuz, korumasız insanları öldüren 2345 komitecinin tutuklandığı gündür. Görüldüğü gibi bu gün, sözde soykırım şöyle dursun, sözde soykırım iddialarına temel oluşturduğu öne sürülen yer değiştirme uygulamasıyla bile ilgili değildir.

8- ERMENİ DİASPORASI VE 4T PLANI NE ANLAMA GELMEKTEDİR?

Ermeni diasporası, Ermenistan, Türkiye ve İran dışında yaşayan Ermenilere verilen genel addir. Sağlıklı istatistikler olmamakla beraber; Ermenistan dışında 3-4 milyon kadar Ermeni'nin yaşadığı iddia edilmektedir. Bu sayı Ermenistan'da yaşayan Erme-

**Siyah Yerler Bizden Alınması
Düşünülen Topraklardır**

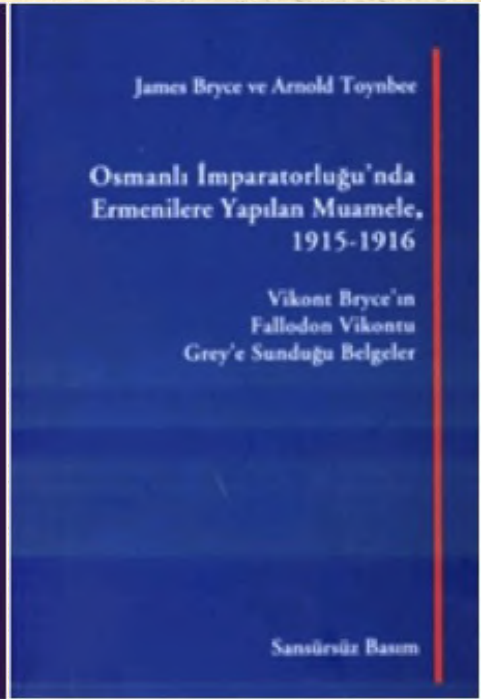
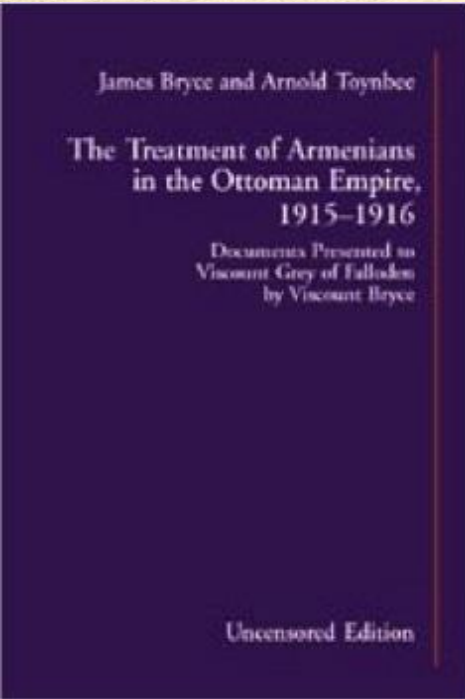

**Ermenistan Devlet Arması
Ortada Ağrı Dağı'ı Yer Almaktadır**

nilerin sayısından çok daha fazladır. Dünya üzerinde Ermenilerin en yoğun olduğu ülkeler ise; Rusya, ABD ve Fransa'dır.

"Dört T" şeklinde adlandırılabilir olan plan şu dört kavrama dayanmaktadır: **"Tanıtım, Tanınma, Tazminat ve Toprak"** yani, sözde Ermeni sorunu tüm dünyada terör yoluyla **"Tanıtılacak"**, sözde iddialar dünya kamuoyunca kabul edilip Türkiye'ce **"Tanınacak"**, sözde soykırımdan dolayı Türkiye'den **"Tazminat"** alınacak ve "Büyük Ermenistan" rüyasını gerçekleştirmek için gerekli olan **"Toprak"** Türkiye'den koparılacaktır!

9- ERMENİ MESELESİNDEKİ MAVİ KİTAP NEDİR?

Ermeni İddialarını Desteklemek Amacıyla Yazılmış Olan Asılsız İddialarla Dolu Mavi Kitapın İngilizce ve Türkçe Basımları

Mavi Kitap, James Bryce ile Arnold Toynbee isimli iki İngiliz yazar tarafından 1916 yılında yazılan ve 1915 yılında Türkiye'de yaşanan Ermeni olayları konusunda Ermenilerin iddialarını destekleyen bir kitaptır. Kitap yalan ve uydurmalarla dolu olup, ABD'nin Birinci Dünya Savaşı'na müdahil olmasını sağlamak üzere yazılmış bir kara propaganda kitabıdır. 2000 ve 2005 yıllarında yeniden yayınlanan Mavi kitap, Türki-

ye tarafından büyük tepki görmüştür. Rus kökenli İngiliz yazar Andrew Mango, hiç bir ciddi tarihçinin Mavi Kitap'a önemli bir belge gözüyle bakmadığını, hatta kitabın yazarlarından Arnold Toynbee'nin bile ciddi bir tarihçi olması sebebiyle daha sonra yazdığı bir eserinde Mavi Kitap'ın propaganda amacıyla yazıldığını itiraf ettiğini belirtmiştir. Anlaşılan Mavi Kitap, Türklere yapılan iftiralarla ve uydurma dedikodularla doludur. Durum böyle olmakla birlikte, bu kitap hala Ermenilerin iddialarını desteklemek için sarıldıkları en önemli kaynak olma özelliğini korumaktadır.

**Amerika'daki Ermeni Diasporası
Tarafından Kurulan Amerika Ermeni
Ulusal Komitesinin Amblemi**

10- ERMENİLERİN TÜRK KÜLTÜRÜNE

KATKILARI NELERDİR?

Ermeniler başta mimari olmak üzere ressamlık, musiki ve tiyatro gibi alanlarda Osmanlı'nın sanat dünyasına ciddi katkılarda bulunmuşlardır.

Mimari alanında Balyan ailesi öne çıkmaktadır. Bu ailenin Osmanlı'ya kazandırdığı Çırağan Sarayı, Beylerbeyi Sarayı, Galatasaray Lisesi, Malta Köşkü gibi görkemli binalar hala ayakta durmaktadır.

Resim alanında ise Manas ailesi öne çıkmaktadır. Saray ressamı olan Rafayel Manas, I. Abdülhamid'in portresini yaparak devlet nişanı almaya hak kazanmıştır.

Musiki alanında Nikogos ve Agob Taşçıyan kardeşler, Hampartsum Limonciyan, Kemani Tatyos Enkserciyan ve Dikran Çuhacıyan önemli Ermeni müzisyenleri olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Bu isimler pek çok beste yaparak Osmanlı'da müziğin gelişmesine katkıda bulunmuşlardır.

Kemani Tatyos Enkserciyan

Tiyatro alanında Siropyan Manas 1886'da ilk kez bir müzikal yazarak Beyoğlu'ndaki Yeni Tiyatro'da sahnelenmesini sağlamıştır. Güllü Agop Osmanlı dönemi tiyatro oyuncusu ve yönetmeni olup, Türk tiyatrosunun kurucuları arasında sayılmaktadır.

Günümüzde de kültürümüze katkıda bulunan birçok sanatçı Ermeni vatandaşımız bulunmaktadır. Bunların içinde, Kenan Pars, Nubar Terziyan, Sami Hazinses, Hayko Cepkin, Onno Tunç ve Ara Güler'i sayabiliriz.

Garabet Balyan

Agop Balyan

Sarkis Balyan

**18 ve 19. Yüzyıllarda Osmanlı
Mimarisinde Öne Çıkan Balyan Ailesi**

KAYNAKÇA

1. AKGÜDÜZ, Prof.Dr. Ahmed - KARA, Doç.Dr. Recep, Sorularla Ermeni Meselesi, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul, 1998
2. GÜRÜN Kamuran, Ermeni Dosyası, TTK Basımevi, Ankara 1983, s.210-211.
3. HALAÇOĞLU Prof. Dr. Yusuf, Ermeni Tehcirine Dair Gerçekler (1915), TTK Yayını, Ankara 2001
4. KÜLEKÇİ Cahit, Türk Kültürü İle Ermeni Kültürünün Etkileşimleri
5. YILDIRIM, Dr. Hüsamettin, Ermeni İddiaları ve Gerçekler, Ankara 2000
6. Derin Tarih dergisi, 25. Sayı
7. <http://www.apopulerdergi.com/>
8. [www. balkanlar.net](http://www.balkanlar.net)
9. <http://www.bbc.co.uk/>
10. www.devletarsivleri.org
11. www.dunyalilar.org
12. <http://ermenimeselesi.ttk.gov.tr/tr/>
13. <http://www.ermenisorunu.gen.tr/>
14. <http://toplumsalbilinc.org/>
15. <http://www.turksanatmuzigi.org/>
16. <http://tr.wikipedia.org/>
17. <http://www.geheugenvannederland.nl/>
18. <http://www.kimkimdir.net.tr/>

"Başarılı ve Erdemli Nesiller"

www.cinarkoleji.com.tr